

Waarover men niet spreekt

Katholiek Nieuwsblad, 2 juni 2017

door Jan Peeters

Bijna een halve eeuw na *Humanae Vitae* (1968) blijkt de gewraakte encycliek te taboe om over te spreken. Norbertijn Daniël Maes schreef er een boek over, met het accent op de “nieuwe perspectieven na een halve eeuw contraceptie”.

“Misschien had ik met publicatie moeten wachten tot na mijn dood”, zegt pater Daniël Maes (78) lachend. “Ijzig”, noemt hij de stilte rondom het thema van zijn boek *Hoe een paus gelijk kreeg*. Het wordt vanavond om 19.30 uur in de abdij van Postel (B) gepresenteerd, maar is al door velen gezien. Uitgevers die zich er niet aan wilden wagen, vrienden die het onderwerp angstvallig lijken te willen mijden. “Het is echt een taboe.”

‘Achterhaald idee’

Maes beschrijft in zijn boek het in zijn ogen grote gelijk van paus Paulus VI (1963 – 1978) ten aanzien van anticonceptie, neergelegd in het verguisde *Humanae Vitae* (1968). “Zou een paus, die zo bejubeld werd als vernieuwer, als wijs man, juist hier zo’n blunder kunnen maken? Ik heb dat nooit kunnen geloven. En hoe meer ik mij erin verdiepte, hoe meer ik ervan overtuigd raakte dat de paus het bij het rechte eind had.”

“Niet de encycliek, maar juist het hele idee van contraceptie is achterhaald. Ik laat zien dat contraceptie niet de vrouw bevrijdt, maar vooral de man een vrijbrief geeft. Dat het niet gezond kan zijn jaar na jaar in te grijpen in de hormoonhuishouding van de vrouw en dat de negatieve gevolgen daarvan nauwelijks onderzocht worden.” En sterilisatie? “Dat is iemand de ogen uitsteken terwijl die een bril nodig heeft.”

We merken het nog niet zo, maar contraceptie leidt tot een desastreuze ontgroening, vergrijzing en ontvolking, “precies zoals paus Paulus VI zag aankomen”.

Goud geld

We vragen de Vlaamse norbertijn waarom uitgerekend hij, die toch leeft in de hel van de Syrische burgeroorlog en wel iets anders aan zijn hoofd heeft, een boek over ‘de pil’ schreef. Hij vertelt hoe hij er eind jaren zestig in Rome met zijn neus bovenop zat en het hem altijd is blijven beziggehouden. “Het is niet zo dat ik in Syrië dacht: ‘Kom, laat ik een boek over *Humanae Vitae* schrijven’.

“Al sprekende wordt wel duidelijk dat er parallellen tussen beide kwesties zijn. Allereerst het mediageweld waarmee het publiek volgens Maes bedrogen wordt. Dat over de rug van de gewone man goud geld wordt verdiend. En dat de structuur van het leven totaal verwoest wordt. “En net zoals Assad de grote dictator heet te zijn, de bron van alle kwaad, is dat de ongewenste zwangerschap, die koste wat kost bestreden moet worden.” Complottheorieën? “Assad wordt dan wel een dictator genoemd, maar er worden hele vieze spelletjes gespeeld terwijl men het Syrische volk opoffert en de wereld een rad voor ogen draait.”

Waar het om contraceptie gaat, ziet hij zonneklaar het Kwaad dat uit is op het ongeluk van de mens. Macht,

aanzien, geld en genotzucht zijn de middelen waarmee het mensen gemakkelijk voor zijn karretje spant. De ideologieën die het traditionele gezin als achterhaald of als obstakel voor de vrijheid zien, zijn dwalingen die door het kwaad in de wereld zijn gebracht. Zij bedreigen de wereldvrede, zoals paus Benedictus XVI schreef in zijn laatste Vredesboodschap.

Kardinaal Suenens

Pater Maes beschrijft het verzet dat zich in de jaren zestig breed maakte tegen het kapitalisme, het kerkelijk leergezag, de waarheid, de schoonheid, de harmonie en de menselijke waardigheid. Hoe de “mythe van de veilige anticonceptie” onweersproken werd uitgerold en zelfs binnen de Kerk eerder werd onthaald dan bestreden.

Met alle hoge waardering die Daniël Maes voor kardinaal Leo Suenens (1904-1996) heeft, moet hij concluderen “dat hij er op dit punt naast zat”. “Suenens en Paulus VI, die elkaar heel hoog achtten, stonden hierin tegenover elkaar. Bij Suenens ging het vooral om de vorm, de paus had deze beslissing (het publiceren van *Humanae Vitae* – red.) niet op eigen houtje mogen nemen, en Paulus VI ging het om de inhoud.” Het kost de norbertijn moeite, vooral als een Leuvense conferentie uit 1968, onder leiding van Suenens, ter sprake komt. Daar kwam niet alleen de toelaatbaarheid van contraceptie ter sprake, maar ook die van abortus. “Dat was niet Suenens zelf”, benadrukt hij, “maar de redenatie luidde: voor alles is een uitzondering mogelijk, dus ook voor abortus.”

Getuigenissen

Het heeft pater Maes altijd verbaasd met wat voor “theologische acrobatiek” en spitsvondigheid naar mazen werd gezocht om contraceptie geoorloofd te verklaren. “In eerste instantie nog voor echtparen in moeilijke omstandigheden, maar al snel ook gewoon voor tienermeisjes.”

Hem troffen vooral de getuigenissen van artsen die nota bene zelf aanvankelijk razend enthousiast waren over anticonceptie. “Maar na een paar jaar zagen zij de impact ervan op hun patiënten en waren ze ervan bekomen.” Enkele getuigenissen nam hij in het boek op. Een aantal artsen las mee en adviseerde hem over de technische kant van contraceptie. “Wat weet ik daar als priester van?”

‘Ons geluk vinden’

Zijn boek is niet bedoeld om het er eens lekker in te wrijven, nog minder om mensen te beschuldigen. “Er zijn inmiddels zulke goede alternatieven, zoals Sensiplan, die de natuurlijke balans van de vrouw eerbiedigen. Het is de enige manier die man en vrouw op een natuurlijke manier ‘dwingt’ met elkaar in liefdevolle dialoog te zijn en elkaar te respecteren. Als we nu eens nuchter kijken naar wat het ons gebracht heeft, moeten we toch concluderen dat we een verkeerde keuze hebben gemaakt. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Ik wil niet terug naar vroeger, toen er ook over het mooie van seksualiteit niet werd gesproken. Maar we zijn wel een stuk verder. *Humanae Vitae* bouwt voort op het Tweede Vaticaans Concilie en Johannes Paulus II heeft dat nog verder uitgewerkt met zijn *Theologie van het Lichaam*. De echtelijke liefde als beeld van de Heilige Drie-eenheid.

Natuurlijk is het in de praktijk niet altijd eenvoudig. Jezus legt de lat ook niet laag. Als je dat doet degenerereer je. Hij wil juist dat we groeien en daarin ons geluk vinden.”

Daniël Maes o.praem., Hoe een paus gelijk kreeg. Uitg. De Blauwe Tijger, 400 pp., pb., € 25,-, ISBN 978 94 92161 37 6

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.